

ویژه نامه مجله ایرانی اخلاق و تاریخ پزشکی ایران، سال ۱۴۰۳ یازدهمین کنگره سالیانه اخلاق و پزشکی ایران و هشتمین کنگره اخلاق پرستاری ایران

سخنرانی

چالش‌های اخلاقی حقیقت‌گویی درباره‌ی بیماران مراحل پایانی حیات

ندا یاوری^{۱*}

چکیده

گفتن حقیقت درباره‌ی تشخیص و پیش‌آگهی بیماری در بیماران مراحل پایانی حیات، همواره یکی از چالش‌های اساسی در اخلاق پزشکی بوده است. بر اساس اصل اخلاقی احترام به اتونومی بیماران، آن‌ها حق دارند در مراحل پایانی حیات درباره‌ی تشخیص و پیش‌آگهی خود اطلاعات کافی داشته باشند؛ اما نگرانی تیم درمان از القای ناامیدی و مختل کردن آرامش روانی بیماران، اغلب منجر به اتخاذ رویکردی قیّم‌مآلنه، مبتنی بر مخفی کردن یا دست‌کاری اطلاعات در زمان ارئه به بیماران می‌شود. مطالعات انجام‌شده درباره‌ی حقیقت‌گویی به بیماران در مراحل پایانی حیات، در باب بهترین رویکرد درباره‌ی زمان آن، چگونگی و میزان اطلاعاتی که باید به این بیماران ارئه شود، اتفاق نظر ندارند. پیچیدگی این مسأله به دلیل وجود باورهای فرهنگی مختلف درباره‌ی مرگ و نیز الگوی روابط اجتماعی و خانوادگی در جوامع مختلف دوچندان می‌شود. این مقوله به بررسی تجربیات، نگرش‌ها و ادراکات ارئه‌دهندگان و دریافت‌کنندگان خدمات سلامت پیرامون چالش‌های اخلاقی حقیقت‌گویی به بیماران مراحل پایانی حیات پرداخته است. در این مطالعه‌ی کیفی، مصاحبه‌های عمیق نیمه‌ساختاریافته با ۲۷ نفر از ارئه‌دهندگان مراقبت‌های بهداشتی، ۲۰ بیمار و ۱۵ همراه بیمار انجام شد. انتخاب مصاحبه‌شوندگان با روش نمونه‌گیری هدفمند صورت گرفت و مصاحبه‌ها تا زمان اشباع داده‌ها ادامه پیدا کرد. برای تحلیل نتایج از روش تحلیل محتوای مرسوم استفاده شد. نتایج این مطالعه را می‌توان در چهار طبقه اصلی خلاصه کرد: الف. تنوع در رویکردهای ارئه‌دهندگان مراقبت‌های بهداشتی به بیان حقیقت به دلیل تأثیر ارزش‌های شخصی پزشک، سیاست‌های سازمانی و عوامل فرهنگی؛ ب. ترجیح غالب بیماران و اعضای خانواده برای دریافت اطلاعات که اغلب با تصور ارئه‌دهندگان مراقبت‌های بهداشتی در تضاد بود؛ ج. تأثیر شایان توجه چگونگی و موقعیت زمانی و مکانی بیان حقیقت بر به‌زیستی عاطفی بیماران و خانواده‌ی آن‌ها؛ د. نیاز به رویکرد بیمارمحور در ارتباط با در نظر گرفتن موقعیت فردی، ارزش‌ها و ترجیحات بیماران و خانواده‌ی آن‌ها. این مطالعه بر پیچیدگی‌های اخلاقی پیرامون حقیقت‌گویی در پایان زندگی تأکید می‌کند. علی‌رغم اهمیت توجه به اصل اتونومی بیماران لازم است رویکردی محتاطانه در زمینه‌ی حقیقت‌گویی به بیماران اتخاذ شود تا ضمن احترام به اتونومی بیمار و تحکیم ارتباط صادقانه‌ی پزشک با او، از القای ناامیدی و آسیب به سلامت روان بیمار و خانواده‌ی او پرهیز شود؛ از این‌رو، انجام دادن مطالعات بیشتر با تمرکز بر توسعه‌ی راهکارهای ارتباطی مؤثر و ارئه‌ی پشتیبانی جامع برای متخصصان مراقبت‌های بهداشتی درگیر در مراقبت‌های پایان حیات توصیه می‌گردد؛ همچنین، طراحی برنامه‌های آموزشی با تأکید بر مهارت‌های ارتباطی، حساسیت فرهنگی و تصمیم‌گیری اخلاقی برای ترویج بهترین شیوه‌ها و کاهش بار عاطفی بر پزشکان و درعین حال، حمایت از حقوق بیماران، ضروری است.

واژگان کلیدی: اتونومی، حقوق بیماران، حقیقت‌گویی.

تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۰۵/۲۶

۱. استادیار گروه اخلاق پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان.

نویسنده مسئول:

Email: ne.yavari@gmail.com

کنگره سالیانه
اخلاق پزشکی و پرستاری ایران

Iranian Journal of Medical Ethics and History of Medicine, 2025, Vol. 17, Supplement 11th Annual Iranian Congress of Medical Ethics and 8th Nursing Ethics Congress

Oral Presentation

Ethical Challenges of Truth-Telling for Terminally Ill Patients

Neda Yavari *1

Published: 17 August 2025

*1. Assistant professor,
Department of Medical Ethics,
Isfahan University of Medical
Sciences.*

**Corresponding Author
Email: ne.yavari@gmail.com*

Abstract

Communicating the truth about a terminally ill patient's diagnosis and prognosis is a profound ethical challenge in healthcare. While patients have the right to know the details of their medical condition, grounded in the ethical principle of autonomy, healthcare providers often grapple with concerns about causing distress or hopelessness. These concerns sometimes lead to paternalistic approaches where information is either manipulated or withheld from patients in end-of-life stages. Research on the timing, method, and extent of information sharing with terminally ill patients has yet to reach a consensus. The challenge is further complicated by cultural differences regarding death, as well as varying family and social dynamics. This article explores the views and experiences of both healthcare providers and patients regarding the ethical challenges associated with truth-telling in end-of-life care. This qualitative study involved semi-structured, in-depth interviews with 27 healthcare providers, 20 patients, and 15 caregivers. Participants were selected through purposive sampling, and interviews were conducted until data saturation was achieved. The data were analyzed using conventional content analysis. The findings were organized into four key themes:

1. Diverse methods of truth-telling employed by healthcare providers, influenced by personal values, institutional policies, and cultural contexts.
 2. Patients' and families' preferences for receiving information, which frequently conflicted with healthcare providers' practices.
 3. The impact of timing, manner, and setting of truth-telling on the emotional health of both patients and their families.
 4. The necessity for a patient-centered approach that acknowledges the unique circumstances, values, and preferences of patients and their families.
- This research highlights the ethical complexities involved in truth-telling for terminally ill patients. While respecting patient autonomy is fundamental, the manner and timing of delivering the truth are crucial to maintaining trust in the physician-patient relationship and safeguarding the patient's mental health. Further research should focus on developing effective communication strategies and support systems for healthcare providers engaged in end-of-life care. Educational programs should prioritize improving communication skills, cultural sensitivity, and ethical decision-making to enhance best practices and alleviate the emotional challenges faced by healthcare professionals in this sensitive area.

Keywords: Autonomy, Patients' rights, Truth-telling.

